

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 278/2017-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. apríla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Monikou Meňhertovou, Advokátska kancelária, Floriánska 6, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 MCdo 3/2014 z 9. marca 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. mája 2016 riadne a včas doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 MCdo 3/2014 z 9. marca 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“), ktorým najvyšší súd odmietol mimoriadne dovolanie, pretože sťažovateľ nevyužil riadne dovolanie.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bola spôsobená škoda na jeho osobnom motorovom vozidle. Sťažovateľ v roku 2003 žaloval na Okresnom súde Košice II (ďalej len „okresný súd“) škodcu na úhradu škody na motorovom vozidle vo výške 172 € spolu s úrokmi z omeškania za vedľajšieho účastenstva poisťovne. Okresný súd rozsudkom 19 C 42/2003 z 10. mája 2011 vyhovel sťažovateľovi v sume 169,59 €, ktorá pozostávala z náhrady za požičanie auta (105,3 €), poštovného (3,25 €) a z ušlých úrokov z vkladov na terminovanom účte (61,04 €), pretože sťažovateľ musel dočasne použiť svoje úspory. Sťažovateľ sa proti rozsudku odvolal, pretože okresný súd nerozhodol o požadovaných úrokoch z omeškania podľa § 517 Občianskeho zákonníka, ktoré boli v danej veci dôležité, pretože pre správanie vedľajšieho účastníka bolo rozhodnuté až po 8 rokoch. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 2 Co 271/2011-159 zo 7. februára 2013 potvrdil rozhodnutie okresného súdu, ale úrokmi z omeškania sa nezaoberal. Dovolanie, ktorým by sa preskúmala vecná správnosť, nebolo prípustné ani z hľadiska typu výroku a ani z hľadiska výšky peňažného plnenia. Sťažovateľ podal podnet generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“), ktorý mu vyhovel a podal na najvyšší súd mimoriadne dovolanie. Argumentoval tým, že všeobecné súdy nerozlíšili medzi ušlými úrokmi z vkladov a úrokmi z omeškania.

3. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol mimoriadne dovolanie, pretože sťažovateľ sa nepokúsil vyčerpať dovolanie riadne. Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd porušil jeho právo na prístup k súdu, pretože je presvedčený, že riadne dovolanie nebolo kvôli bagatelnosti vo veci prípustné. Sťažovateľ okrem toho namieta, že najvyšší súd svoje odmietacie rozhodnutie nedostatočne odôvodnil.

4. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Uznesením Najvyššieho súdu SR č. k. 5 MCdo 3/2014 zo dňa 9. marca 2016 bolo porušené základné právo sťažovateľa na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o základných ľudských právach a slobodách.

Z tohto dôvodu má Ústavný súd Slovenskej republiky právomoc konať o tejto ústavnej sťažnosti v súlade čl. 127 Ústavy SR.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie

ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

7. Podstatou veci je otázka, či najvyšší súd aplikujúci aktuálne platný a účinný Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „OSP“) porušil právo sťažovateľa na prístup k súdu – k dovolaciemu súdu, ak vyžadoval, aby mimoriadnemu dovolaniu podanému generálnym prokurátorom predchádzalo dovolanie podané sťažovateľom, aj keď nebolo nárokovovo prípustné.

8. Ústavný súd najprv akcentuje, že čl. 46 ods. 1 ústavy svojím textom v prvom rade chráni právo na prístup k súdu, ktoré je v danej veci v stávke (porov. bod 7.1 nálezu II. ÚS 591/2012, uznesenie II. ÚS 30/2016 bod 11). Článok 46 ods. 1 ústavy je práve týmto spôsobom primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom pre poskytnutie ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť (napr. II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05). Judikatúra najvyššieho súdu považuje nezákonné odmietnutie odvolania za odňatie možnosti konať pred súdom (R 23/1994, II. ÚS 30/2016 bod 14). Zákonná a ústavná ochrana prístupu k súdu sa tu plne prekrývajú. Judikatúra ústavného súdu vychádza z konceptu *zákonnej konkretizácie* práva na súdnu ochranu (Každý sa môže domáhať *zákonom ustanoveným postupom* svojho práva na nezávislom a nestrannom súde) a z požiadavky zabezpečiť reálnosť prístupu (I. ÚS 84/97, II. ÚS 88/01, II. ÚS 400/2011) k jednotlivým zákonom upraveným štádiám a inštanciam konania. Z toho vyplýva, že ak už zákon pozná určitý inštitút, opravný prostriedok, tak sa na jeho uplatňovanie vzťahujú záruky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, aj keď prirodzene, nie každé porušenie zákona je porušením čl. 46 ods. 1 ústavy.

9. Ústavný súd v prvom rade poznamenáva, že podľa jeho názoru okresný súd a krajský súd v okolnostiach danej veci naozaj nerozlíšili medzi úrokmi z terminovaného vkladu a „automatickými“ úrokmi podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a touto časťou žaloby sa vôbec nezaoberali.

10. Ústavný súd musí ďalej spresniť, že vzhľadom na potvrdzujúce rozhodnutie krajského súdu sťažovateľ nemal nárok na dovolanie podľa § 238 OSP, a preto bagatelnosť v jeho veci nebola relevantná (porov. bod 3). Sťažovateľ chcel vyčítať rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu nesprávne právne posúdenie. Preskúmanie hmotnoprávneho posúdenia v dovolaní bolo podľa Občianskeho súdneho poriadku prípustné len pri zmeňujúcom rozsudku alebo prostredníctvom mimoriadneho dovolania. Najvyšší súd, resp. ústavný súd však na základe svojich zjednocujúcich rozhodnutí R 94/2015 a PLz. ÚS 3/25015 vyžadovali, aby pred mimoriadnym dovolaním bolo využité vždy aj dovolanie riadne vrátane „nenárokovo“ prípustného dovolania pre zmätočné vady podľa § 237 OSP, aj keď sa účastník konania chcel sústrediť na iné než zmätočné vady. Ideou tohto postoja najvyššieho súdu bol názor, že mimoriadne dovolanie je výnimočný opravný prostriedok zasahujúci do ústavnej hodnoty právnej istoty, a preto má byť maximálne limitovaný podmienkou vyčerpania opravných prostriedkov vrátane takých, ktoré nepokrývajú presne dôvody, ktoré namieta dovolateľ, ale ktoré inak môžu teoreticky viesť ku kasácii. Môže ísť napríklad o situáciu, keď rozhodnutie nie je len hmotnoprávne svojvoľné, ale hlavne trpí extrémnym neodôvodnením (*R 2/2016: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“*).

11. Ústavný súd 9. novembra 2016 prerokoval v pléne návrh na zjednotenie právnych názorov senátov, ktorý mal viesť k spresneniu prípustnosti mimoriadneho dovolania a dôslednejšiemu rozlišovaniu medzi dôvodmi dovolania, a to nasledujúcim výkladovým výrokom: *„Najvyšší súd Slovenskej republiky poruší základné právo na prístup k súdu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ak ako neprípustné odmietne*

mimoriadne dovolanie podané generálnym prokurátorom Slovenskej republiky z iných než zmätočných dôvodov (§ 237 Občianskeho súdneho poriadku) s odôvodnením, že podnecovateľ nepodal dovolanie, hoci podanie dovolania podľa § 238 a § 239 Občianskeho súdneho poriadku nebolo prípustné.“ Tento návrh bol však zamietnutý, čo bezprostredne reflektuje nález sp. zn. II. ÚS 454/2016. Ak by bol návrh na zjednotenie úspešný, tak by sťažovateľovo právo na prístup k najvyššiemu súdu bolo porušené, pretože generálny prokurátor v jeho veci namietal nesprávne právne posúdenie veci [§ 243f ods. 1 písm. c) OSP], a nie zmätočné vady. Ústavný súd však zotrval na koncepcii prísnej subsidiarity medzi mimoriadnym a riadnym dovolaním, na koncepcii podmieňovania prípustnosti mimoriadneho dovolania podaním dovolania riadneho. Vzhľadom na uvedený vývoj koncepcie mimoriadneho dovolania musí byť sťažnosť odmietnutá ako zjavne neopodstatnená, pretože medzi napadnutým rozhodnutím a právom na súdnu ochranu už niet relevantnej súvislosti.

12. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

13. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že v preskúmvanej veci je predmetom sporu náhrada škody vo výške 169,59 €, t. j. z hľadiska predmetu sporu ide o tzv. bagateľnú vec. Za daných okolností už samotný predmet sporu v napadnutom konaní zakladá z hľadiska doterajšej judikatúry ústavného súdu dôvod na odmietnutie sťažnosti pre zjavnú neopodstatnenosť už pri jeho predbežnom prerokúvaní. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie esenciálne (IV. ÚS 358/08), pričom v danom prípade o takúto situáciu nejde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2017